

Vaikutelmia sukututkimuskurssilta

Lokakuun puolivälissä osui käsiini nippu esitteitä Karjalan liiton tulevista tapahtumista. Joukossa oli sukututkimuskurssin esite. Ilmoittautumisaikaakin oli jäljellä vielä yksi päivä.

Vaikka olin lukenut pari sukututkimusta käsittelevää opaskirjaa, tutustunut erilaisiin sukututkimusohjelmistoihin ja Internetin aineistoihin, tuntuivat sukututkimustietoni ja -taitoni aika heiveröisiltä. Kurssi vaikutti hyvältä tavalta hankkia lisätietoja sukukirjatoimikunnan työtä varten.

Vaimoni, Riitta, on myös ollut kiinnostunut sukututkimuksesta. Kerroin kurssista hänelle, ja päätimme molemmat osallistua kurssille, jos siellä olisi vielä tilaa. Tilaa löytyi.

Kurssi oli kaksipäiväinen, lauantaina ja sunnuntaina yhdeksästä aamulla viiteen illalla.

Kurssilla oli kaksi vetäjää. Päävetäjänä oli Kari-Matti Piilahti Helsingin yliopiston historian laitokselta. Hän on erikoistunut karjalaisten sukujen tutkimiseen ja toimii Karjalan liitossa sukututki-

musneuvojana. Osanottajia oli salitäynnä, lähes 40, eri puolilta maata. Esittelykierroksen perusteella monet olivat tehneet jo varsin laajoja sukuselvityksiä. Vasta-alkajia oli vain muutama.

Kurssi alkoi lyhyellä pikakatsauksella Suomen historiaan. Tästä selvisi muun muassa, että Laatokan Karjalasta pakeni ortodoksinen alkuperäisväestö lähes kokonaan Venäjän puolelle 1500- ja 1600-luvuilla. Tilalle muutti uudisasukkaita muualta Suomesta.

Vuosina 1696 - 1697 Karjalassa kuoli melkein puolet väestöstä katovuosien seurauksena. Väkeä muutti myös paljon pois ja tilat autioituivat.

Katovuosien jälkeen saapui taas uutta väkeä Suomen puolelta. Lauri Ahtiainen saattaa olla näitä muuttajia. Näihin aikoihin tapahtuneista muutoista ei kuitenkaan ole säilynyt asiakirjoja. Sodat aiheuttivat 1700-luvun alussa paljon tuhoa raja-alueilla.

Historiakatsauksen jälkeen käytiin läpi sukututkimuksen tieto-

lähteitä. Käsittely aloitettiin nykyajasta ja edettiin kohti vanhempaa materiaalia.

Alle 50 vuoden ikäistä kirkonkirjatietoa saa vain seurakunnista tilaamalla. Vanhempaa 1900-luvun aineistoa saattaa päästä itsekin tutkimaan joissakin seurakunnissa. Sitä vanhempien tietojen osalta on turvaututtava maakunta-arkistoihin tai kansallisarkistoon.

Luovutetun Karjalan kirkonkirja-aineisto löytyy Mikkelin maakunta-arkistosta. Kirkonkirja-aineistoa on seurakunnasta riippuen olemassa 1600-luvun lopulta tai 1700-luvun alkupuolelta alkaen. Aineistoa on kuvattu mikrofilmeille tai mikrokorteille. Näitä voi tilata kaukolainaksi paikallisiin kirjastoihin, mikäli niissä on tarvittavat lukulaitteet.

Suomen Sukututkimusseura aloitti 1920-luvulla kastettujen, vihittyjen ja haudattujen luetteloiden puhtaaksikirjoituksen. Puhtaaksikirjoitetut luettelot (n.1660 - 1850) löytyvät mikrokorteilta maakunta-arkistoista ja kansallisarkistosta. Näiden luetteloiden tiedot on myös tallennettu Suomen sukututkimusseuran ylläpitämään HisKi-tietokantaan.

HisKi-tietokanta on vapaasti käytettävissä Internetissä. Se oli minulle ennestään tuttu. Olin käyttänyt sitä muun muassa tarkistaessani parissa viime sukukokoukses-

sa esillä olleita sukupuita. Riitta ei ollut kuullutkaan siitä ja kiiruhutti heti illalla kotiin tultuamme innokkaasti etsimään tietokannasta vanhempiensa sukuihin liittyviä tietoja.

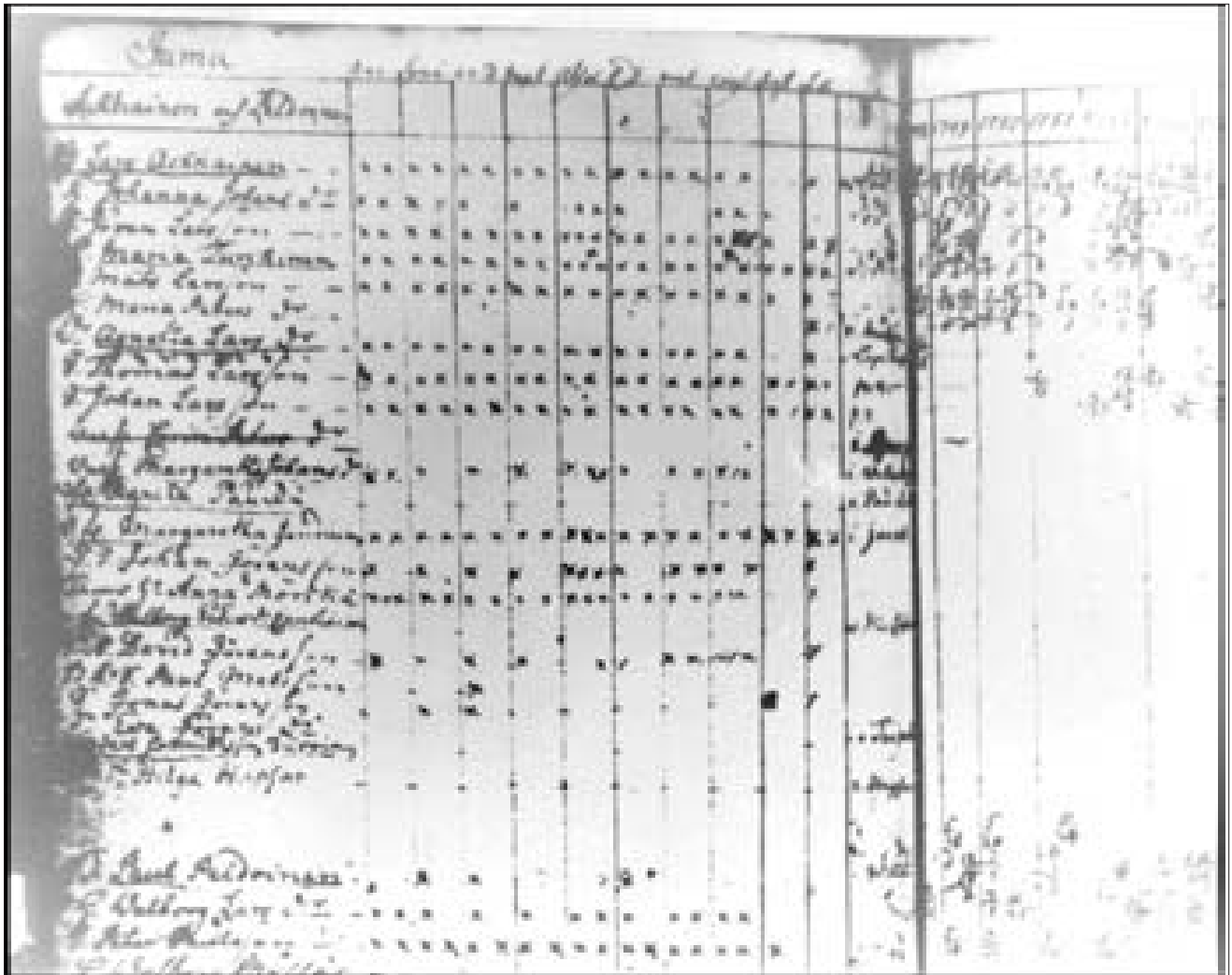
HisKi on erinomainen järjestelmä, mutta on pidettävä mielessä, että siellä voi olla sekä puhtaaksikirjoitus- että tallennusvaiheessa syntyneitä virheitä.

Varsinainen ongelma on kuitenkin se, että alkuperäisissä lähteissä henkilön nimi voi olla kirjoitettu monella eri tavalla. Nimet eivät suinkaan ole ihmisten oikeita itsestään käyttämiä nimiä vaan luterilaisissa seurakunnissa ruotsiksi ja ortodoksisissa venäjäksi muunnettuja. Siten, jos lähteessä lukee David, niin kyseessä ei ole ollut David, vaan Taavi, Taavetti tai joku muu samantapainen.

HisKi-järjestelmä osaa tehdä muunnoksia suomalaisen nimen ja mahdollisten kirjoitusmuotojen välillä, mutta kaikkeen sekään ei pysty. Esimerkiksi suvun kantaisän Lauri Ahtiaisen (Lars Ahtiainen / Lars Ahtianen) hautaustietoa vuodelta 1756 ei löydy sukunimellä Ahtiainen, jolla hänen poikiensa vastaavat tiedot löytyvät. Pitää yrittää jotain muuta hakuja. Esimerkiksi haku etunimellä tuottaa jo tulosta, samoin aikavälihaku.

Henkilöistä saattaa löytyä paljonkin merkintöjä, mutta ei syntymäaikaa. Hautausmerkinnöissä ja

Nimi- arvoituksia netissä

Sakkola Jaama. Achtiainen ja Peldoinen. Kaksi perhekuntaa vanhimman säilyneen rippikirjan sivulla. Karjalan liiton sukututkimuskurssilla käsiteltiin myös vanhoja käsialoja.

muissakin merkinnöissä voi olla kirjattuna henkilön ikä. Kun tiedot ovat ajalta, jolloin syntymätietoja ei vielä ollut kirjattu, ne eivät ole luotettavia.

Heittoa voi olla kymmeniä vuosia. Yleensä henkilöt on merkitty oikeaa ikäänsä vanhemmiksi. Onkohan merkinnän tekijä arvioinut vainajan iän tämän ulkonäön perusteella?

Vanhoissa dokumenteissa kielellä on ruotsi. Kaikki ovat käsin kirjoitettuja. Kullakin kirjoittajalla on

ollut oma käsialansa, yhdellä selvempi, toisella vähemmän selvä. Myös tyyliin käsiala on vuosikatojen myötä muuttunut melkoisesti. Nykyisen pelkistetyn tyylin sijaan vanha tyyli on paljon koukeroisempaa.

Muste ja paperi ovat varmaan aikanaan olleet kalliita, sillä lyhenneitä on käytetty paljon, myös nimissä. Vanhat tekstit ovat myös varsin pienikokoista. Jossain vaiheessa siirryttiin tulospalkkaukseen ja kirjureille ryhdyttiin maksamaan palkkaa rivimäärän

mukaan. Tällöin käsiala muuttui isommaksi.

Ensimmäinen kurssipäivä päätettiin käsialojen ja lyhenteiden opiskeluun ja saimme kotitehtäväksi tulkita helpohkoa 1800-luvun tekstiä. Ei sekään ihan helppoa ollut. Toinen päivä aloitettiin kotitehtävien purkamisella. Aika hyvin olivat kurssilaiset tehtävissään onnistuneet.

Kun kotitehtävät oli käyty läpi, otettiin käsittelyyn lisää asiakirjatyyppejä: rippikirjat, muuttokirjat, perunkirjat ja henkikirjat. Rippikirjoissa kerrotaan seurakuntalaisten kristinopin tiedoista, taidoista ja ehtoolliskäynneistä. Näissä kirjoissa henkilöt on järjestetty ruokakunnittain. Kirjat ovat tarpeellisia sukulaisuussuhteiden selvittämiseksi.

Rippikirjojen kuvaaminen Internetin kautta tutkittavaksi on aloitettu Suomen Sukuhistoriallisen yhdistyksen toimesta. Aineistoja on tuotettu vasta vähän eikä Sakkola/Metsäpirtti kuulu vielä kuvattuun kokoelmaan.

Muuttoa varten ihmiset tarvitsivat lähtöseurakunnasta muuttokirjan, joka tallennettiin muuton tapahduttua kohdeseurakunnan arkistoihin. Näitä on jonkin verran tallessa, mutta enimmäkseen vasta 1800-luvulta.

Henkikirjoja laadittiin verotusta varten. Näitä ja muita ei-kirkol-

lisiä asiakirjoja käsiteltiin kurssilla vain vähän. Ne ovat jatkokurssin asiaa.

Kurssin lopuksi esiteltiin sukututkimusohjelmistoja, kirjastoja ja Internetistä löytyvää sukututkimusmateriaalia. Kurssilla oli näytteillä ja tutustuttavissa runsaasti sukututkimukseen liittyvää kirjallisuutta. Kokonaisuutena kurssi oli mielenkiintoinen ja hyödyllinen.

Vielä kun ehtisi jossain vaiheessa käydä ihan oikeassa arkistossakin.

Harri Laine